

5

Producten van over de hele wereld

Benodigheden en voorbereiding

- ☐ Chromebook/laptop (per tweetal)
- ☐ Werkblad 2 (per leerling)
- ☐ Werkblad 2 antwoorden (per docent)
- ☐ Kladpapier
- ☐ Optioneel: Junior Bosatlassen (per tweetal)

Optioneel: Indien het gewenst is om de topografische kennis (Wereld) van de leerlingen te vergroten dan tref je in de bijlagen bij deze les de daarvoor benodigde materialen.

Fase OOL: Verkennen

In deze les gaan de leerlingen onderzoeken waar onze producten vandaan komen. Ze gaan hiervoor in gesprek met een Romein over het leven in de tijd van de Romeinen. Ook kijken ze naar de VOC en WIC. Vervolgens gaan ze zelf uitzoeken waar producten vandaan komen.

De leerdoelen voor de leerlingen zijn:

- Ik kan benoemen wat de Romeinen naar Nederland hebben gebracht.
- Ik kan benoemen waar de VOC en WIC naartoe voeren.
- Ik kan vertellen welke producten de VOC en WIC mee terug naar Nederland namen.
- Ik kan gericht informatie verzamelen over een onderwerp.
- Ik kan bij het verzamelen van informatie gebruik maken van verschillende bronnen.
- Ik weet waar producten vandaan komen en hoe ze in Nederland zijn gekomen.

Taalinstructie

Denkstappen

Producten die we heel gewoon vinden komen vaak uit een ander land

De **Romeinen** hebben(producten) naar Nederland gebracht

De **VOC en WIC** hebben(producten) naar Neder;land gebracht

Inhoud les

Per dia wordt toegelicht wat je als leerkracht kunt vertellen, wat de leerlingen doen en eventueel extra achtergrondinformatie.

Toelichting

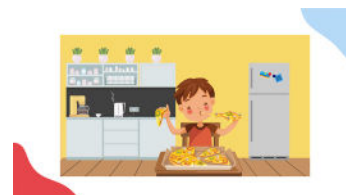

Start (5 min.)

Bekijk de afbeelding op de slide en bespreek die klassikaal. Wat zien ze? Aten mensen vroeger in Nederland ook al pizza of heel andere dingen? Wat is er allemaal vanuit het buitenland naar Nederland gekomen? Hoe is buitenlands eten bij ons terecht gekomen?

Staan er op de vragenmuur vragen die hierover gaan? Hebben de leerlingen al nieuwe vragen? Zet er nieuwe vragen bij.

Dia

Kern (50 min.)

In gesprek met de Romeinen (20 min)

Om een idee te krijgen hoe mensen in Nederland lang geleden al met nieuwe producten in aanraking kwamen, kunnen leerlingen met de interactieve audio van Schooltv in gesprek gaan met een Romein uit de tijd van de Romeinse Limes. Wijs aan op de tijdbalk.

Geef hiervoor elk tweetal een laptop/chromebook en iedere leerling een notitieblad. Laat de leerlingen in de zoekbalk "schooltv romeinse limes" typen. Dan verschijnt de lijst met zoekresultaten. Waaraan kunnen ze zien dat iets echt van schooltv is? Dan staat er <https://schooltv.nl> boven.

Laat ze een van de eerste zoekresultaten van Schooltv aanklikken. Onderaan de Schooltv pagina bij "meer" vinden ze de Canon talks Romeinse Limes.

Alles wat ze te weten komen over het leven van deze Romein, wat de Romeinen aten en wat de Romeinen voor veranderingen meebrachten kunnen ze noteren. Het is mogelijk om in plaats van te praten tegen de audio, gewoon te typen. Eventueel zou dit ook klassikaal op het digibord kunnen, in plaats van in tweetallen.

Achtergrondinformatie

De Romeinen brachten geld, kippen, eieren, perziken, druiven en wijn mee naar het vroegere Nederland. Ook het badhuis, waterleidingen en de toiletten zijn er door de Romeinen. Daarnaast leerden de Germanen ook lezen en schrijven door de Romeinen.

Vervolg In gesprek met de Romeinen (20 min)

Bespreek vervolgens met de klas hoeveel jaar geleden de Romeinen leefden en wat ze te weten zijn gekomen over het leven in die tijd. Welke veranderingen brachten de Romeinen naar Nederland? Welk eten brachten de Romeinen mee?

VOC en WIC (10 min)

Niet alleen de Romeinen brachten voedsel naar Nederland wat we daarvoor hier nog niet hadden. Ook de VOC en WIC brachten nieuwe producten naar Nederland. Wanneer was dat? (1602-1799, Tijd van regenten en vorsten) Wijs aan op de tijdbalk. Bespreek: Is dat voor of na de tijd van de Romeinen?

Bekijk met de leerlingen de vensterplaat van de Canon van Nederland over de VOC en WIC om ze een beeld te geven van die tijd. Na het openen van de website, is de vensterplaat de meest linkse afbeelding in de rij van afbeeldingen.

Welke route voer de VOC? En de WIC? Welke producten brachten ze mee? Dat gaan de leerlingen in de volgende activiteit zelf onderzoeken.

Achtergrondinformatie

De VOC voer naar Azië, vooral Indonesië en India, en bracht specerijen zoals peper en nootmuskaat naar Nederland. De WIC voer naar Afrika en Amerika en handelde in suiker, tabak en slaven.

Waar komt ons eten eigenlijk vandaan? (20 min)

Door de Romeinen leerden we ook kippen, eieren, druiven, perziken, wijn en bier kennen in Nederland. We hebben echter veel meer dingen die we eten die oorspronkelijk niet in Nederland groeiden.

canonvannederland.nl
wikikids.nl

De leerlingen gaan in tweetallen opzoeken op de computer/ tablet waar een aantal producten oorspronkelijk vandaan komt. Het is hierbij handig als ze allemaal de Canonvannederland.nl en op wikikids.nl gaan zoeken. Toon de leerlingen hoe ze op wikikids.nl kunnen zoeken, bijvoorbeeld door te zoeken op "tomaat". (in zestiende eeuw naar Europa vanuit Mexico/Colombia).

Deel de leerlingen op in tweetallen. Deel het **werkblad 2** uit. Elk tweetal gaat voor de gegeven producten opzoeken waar ze oorspronkelijk vandaan komen. Ook mogen ze zelf nog producten toevoegen en die opzoeken.

Vervolg Waar komt ons eten eigenlijk vandaan? (20 min)

Het is handig als ze de Canon van Nederland voor de route van de VOC erbij openen of bijvoorbeeld een Junior Bosatlas ernaast houden om te kijken of dat land mogelijk op de route ligt.

Bespreek de opdracht klassikaal na. Zijn er producten die oorspronkelijk Nederlands zijn? Welke producten zijn in Nederland gekomen door de VOC en WIC? De producten die door de VOC en WIC naar Nederland werden meegenomen, zijn over het algemeen lang houdbaar. Waarom zou dat zijn? (ze moesten gedurende de lange reis goed blijven)

Feature	Major Global Data Sources?	How to Obtain or Access the Data?
Country	Yes	ISO
Administrative	Yes	ISO
Time	Yes	ISO
Unit	Fixed Europe	Business
Local	Fixed Europe / Africa	ISO
International	Fixed Europe / Africa	ISO
Business	Fixed Europe / Africa	ISO
Age	Fixed Europe	Business
IS	MAJOR Global	Business

Afsluiting (5 min.)

Kijk met de leerlingen naar de tijdbalk en dan met name de kaartjes over de Romeinse Limes, de VOC en WIC. Wat is hierdoor in Nederland veranderd?

Zijn er ook nog vragen van de vragenmuur beantwoord met deze les? Of zijn er juist vragen bijgekomen? Noteer deze dan op de vragenmuur.

Laat de leerlingen het werkblad in de JWC-map doen.

The timeline illustrates the evolution of the Internet through various stages and technologies. It is divided into four main periods: 'Era awal generasi' (Early generation era), 'Era bang generasi' (Rise generation era), 'Layar generasi' (Screen generation era), and 'Era 2020'.

- Era awal generasi (1960-1980):** Includes 'Komputer mainframe' (Mainframe computer), 'Jaringan komputer' (Computer network), 'Satelit komunikasi' (Communication satellite), and 'Pengembangan jaringan' (Network development).
- Era bang generasi (1980-2000):** Includes 'Pengembangan jaringan' (Network development), 'Pengembangan jaringan' (Network development), 'Pengembangan jaringan' (Network development), and 'Pengembangan jaringan' (Network development).
- Layar generasi (2000-2020):** Includes 'Pengembangan jaringan' (Network development), 'Pengembangan jaringan' (Network development), 'Pengembangan jaringan' (Network development), and 'Pengembangan jaringan' (Network development).
- Era 2020:** Includes 'Pengembangan jaringan' (Network development).